

**Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach**

Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia

*Ankieta dotycząca opinii studenta
ostatniego semestru studiów na temat
jakości kształcenia*

Opracowanie dotyczące wyników
Collegium Medicum

Kielce, wrzesień 2020 roku

1. Opis ankiety oraz metodologia badań

Ankieta dotycząca opinii studenta ostatniego semestru studiów na temat jakości kształcenia (załącznik nr 4 do Zarządzenia Rektora nr 23/2020 z dnia 30 stycznia 2020 roku) jest ankietą, która po raz pierwszy wystąpiła w badaniach ankietowych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach i przeznaczona została dla studentów kończących cykl kształcenia i otrzymujących dyplom ukończenia studiów. Ankieta skierowana została do studentów ostatniego semestru studiów, tzn. w przypadku studiów pierwszego stopnia – semestr 6 lub 7, w przypadku studiów drugiego stopnia – semestr 4 a w przypadku studiów jednolitych magisterskich – semestr 10 lub 12. Ankietyzacja nie objęła studentów kierunku lekarskiego, ponieważ w roku akademickim 2019/2020 nie ma jeszcze absolwentów tego kierunku.

Ankieta obejmuje 5 zamkniętych pytań a studenci mogli ocenić:

- ogólny poziom zajęć dydaktycznych,
- stopień opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (w zakresie: wiedzy ogólnej związanej ze studiowanym kierunkiem, specjalistycznej wiedzy teoretycznej, specjalistycznych umiejętności praktycznych/badawczych, umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce, planowania i organizowania pracy własnej i zespołowej, umiejętności rozwijania i doskonalenia własnego warsztatu pracy, przygotowania do kreatywnego, samodzielnego działania oraz gotowości do komunikowania się i współpracy z otoczeniem),
- szczegółowe aspekty studiowania (po kątem: organizacji zajęć dydaktycznych, oferty zajęć do wyboru, sposobu organizacji praktyk zawodowych, dostępności informacji dla studentów, bazy materialnej uczelni (wyposażenie sal dydaktycznych), warunków socjalno-bytowych zapewnianych w trakcie studiów, warunków stworzonych w uczelni dla wspierania rozwoju naukowego lub artystycznego, warunków stworzonych w uczelni wspierające aktywność kulturalną i społeczną, warunków stworzonych w uczelni dla wspierania rozwoju sportowego, dostosowania uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich wsparcia w procesie kształcenia a także warunków stworzonych w uczelni sprzyjających rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, przeciwdziałaniu dyskryminacji i zachowaniom przemocowym).

Zakres odpowiedzi dla powyższych pytań to: bardzo źle, raczej źle, ani źle ani dobrze, raczej dobrze, bardzo dobrze. Ponadto, studenci mogli wypowiedzieć się także czy wybrany kierunek spełnił ich oczekiwania oraz czy poleciliby innym osobom studiowanie na Uczelni. Zakres odpowiedzi dla tych pytań to: zdecydowanie nie, raczej nie, trudno powiedzieć, raczej tak, zdecydowanie tak. Dodatkowo, formularz ankiety dla każdego z pytań przewidywał możliwość dodania komentarza do zaznaczonej opcji w polu „Uwagi i refleksje”.

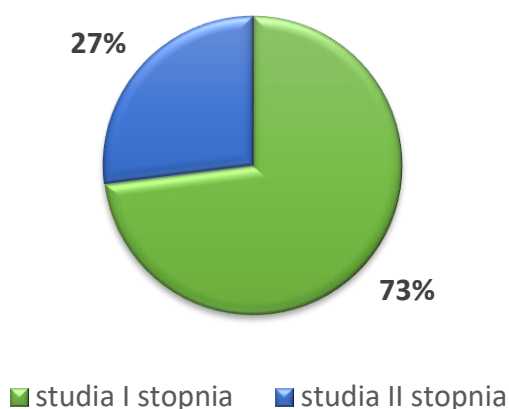
Ankietyzacja zaplanowana została w terminie od 15 czerwca 2020 roku do 14 sierpnia 2020 roku. Planując termin ankietyzacji, wzięto pod uwagę wydłużone terminy zajęć dydaktycznych i letniej sesji egzaminacyjnej na poszczególnych wydziałach oraz w filiach Uczelni. Informacja o ankiecie została rozesłana na adresy mailowe studentów z załączeniem linka do przygotowanego formularza ankiety. Ogółem w okresie przeprowadzenia ankietyzacji rozesłano maile do 3 950 studentów ostatnich semestrów studiów. Wypełnionych zostało łącznie 369 ankiet, co stanowi 9,34% badanej grupy absolwentów Uczelni. W niniejszym opracowaniu ujęte zostały wyniki dotyczące tylko Collegium Medicum.

2. Charakterystyka struktury respondentów – Collegium Medicum

W przypadku **Collegium Medicum** wypełnione zostały przez respondentów **74** ankiety, co na tle całej Uczelni stanowi drugi wynik (po Wydziale Prawa i Nauk Społecznych).

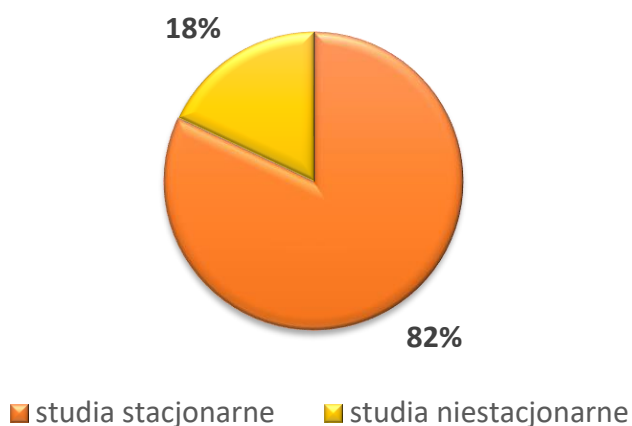
Wśród wszystkich wypełniających ankietę na wydziale Collegium Medicum prawie trzy czwarte respondentów tj. 73% stanowili studenci ostatniego semestru studiów I stopnia a pozostałe 27% studenci ostatniego semestru studiów II stopnia.

Wykres 2.4.1. Struktura respondentów Collegium Medicum pod względem poziomu studiów.

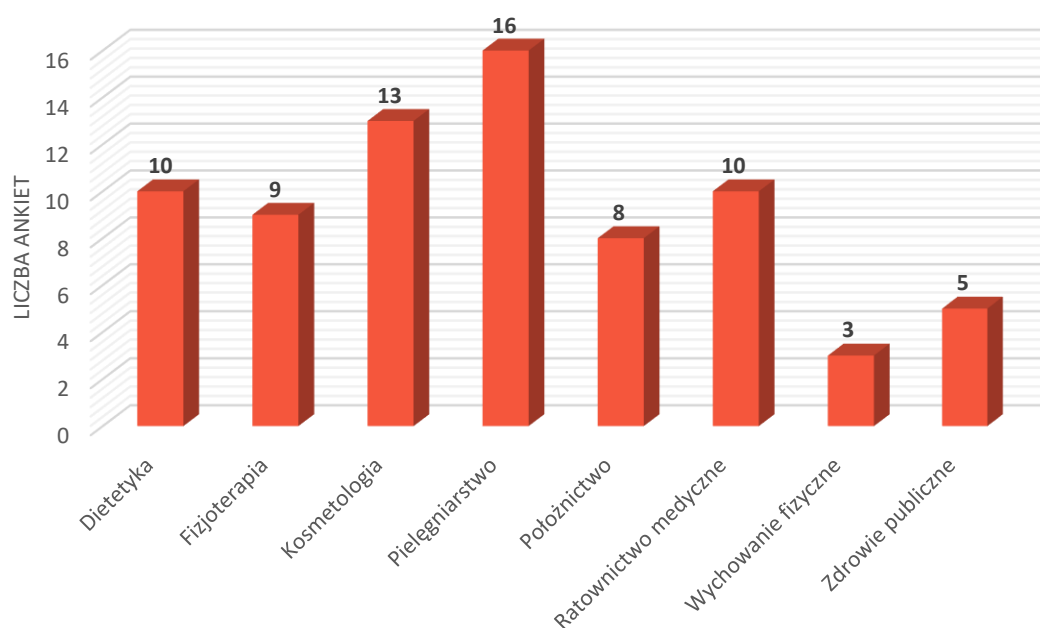
Pod względem formy studiów, w Collegium Medicum wśród ankietowanych znacząco przeważali studenci studiów stacjonarnych – stanowili oni 82% wszystkich uczestników badania, natomiast pozostałe 18% stanowili studenci studiów niestacjonarnych.

Wykres 2.4.2. Struktura respondentów Collegium Medicum pod względem formy studiów.

Pod kątem ilości uzyskanych ankiet w podziale na kierunki prowadzone w Collegium Medicum, największa liczba wypełnionych ankiet pochodziła z kierunków: *Pielęgniarstwo* i *Kosmetologia* a najmniej z kierunków: *Zdrowie publiczne* i *Wychowanie fizyczne*.

Wykres 2.4.3. Liczba wypełnionych ankiet w Collegium Medicum z podziałem na kierunki.

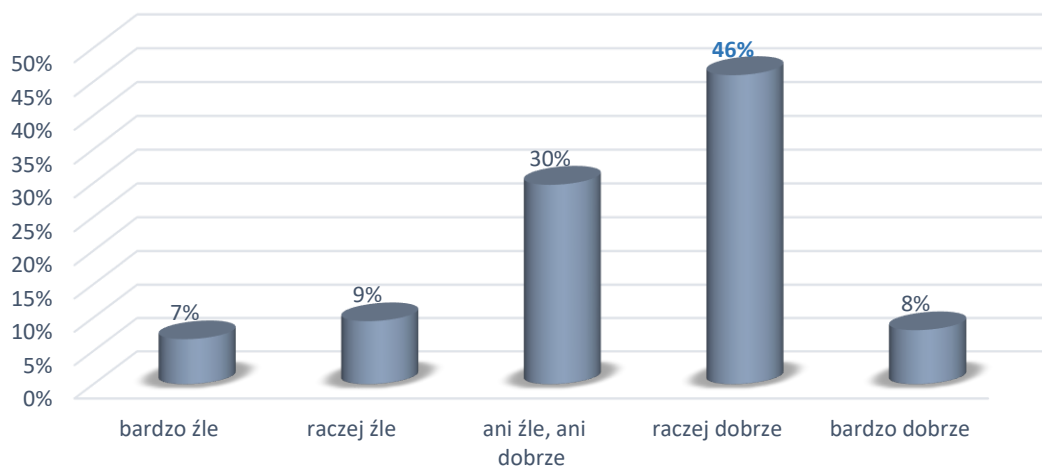
3. Analiza odpowiedzi na poszczególne pytania z kwestionariusza – Collegium Medicum

Pytanie 1

Jak Pan(i) ocenia ogólny poziom zajęć dydaktycznych?

W odpowiedzi na pytanie o ogólny poziom zajęć dydaktycznych ponad połowa respondentów Collegium Medium wybrało odpowiedzi pozytywne tj. 46% wszystkich studentów wskazała odpowiedź „raczej dobrze” a 8% wybrało odpowiedź „bardzo dobrze”. 30% odpowiedzi była neutralna („ani źle, ani dobrze”). Tylko 9% ankietowanych oceniło ogólny poziom zajęć dydaktycznych na „raczej źle” a 7% na „bardzo źle”. Szczegółowy podział ocen został przedstawiony na wykresie.

Wykres 2.4.4. Ocena ogólnego poziomu zajęć dydaktycznych w Collegium Medicum.

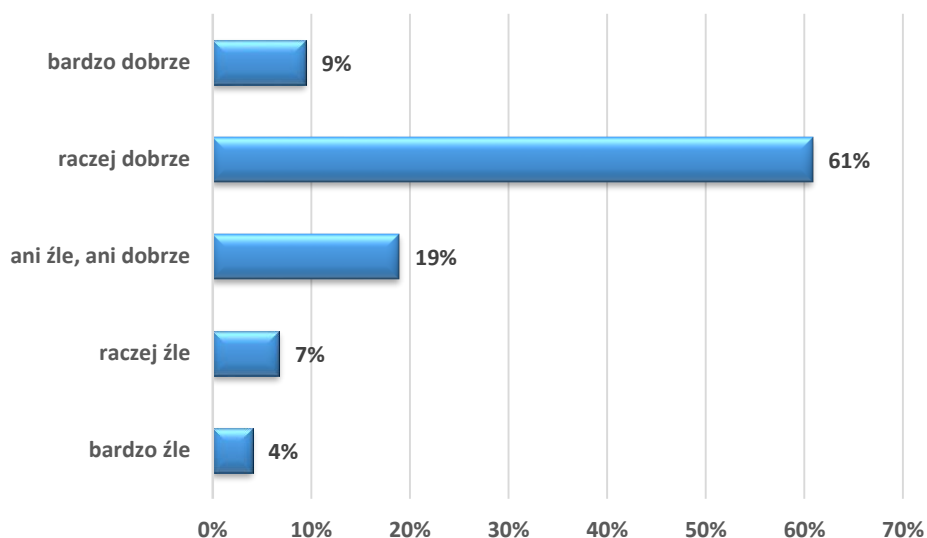
Pytanie 2

Jak Pan(i) ocenia stopień opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie (...)

Mając na uwadze szeroki zakres aspektów poddanych w tym pytaniu ocenie, dla każdego podpunktu zostały przedstawione wyniki w postaci danych liczbowych na wykresach kolumnowych, natomiast omówienie i podsumowanie otrzymanych wyników znajduje się na końcu punktu.

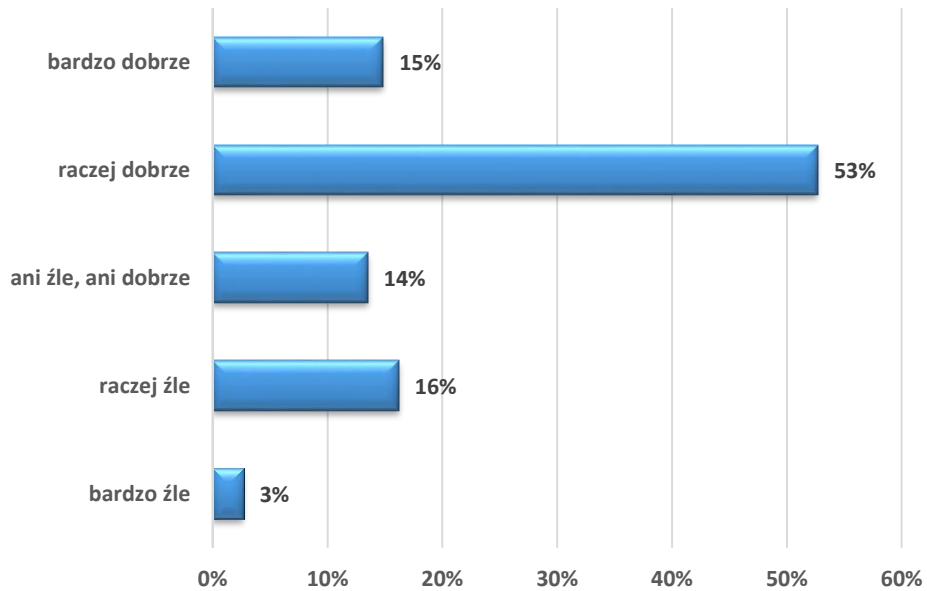
a) wiedzy ogólnej związanej ze studiowanym kierunkiem

Wykres 2.4.5. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie wiedzy ogólnej związanej ze studiowanym kierunkiem.

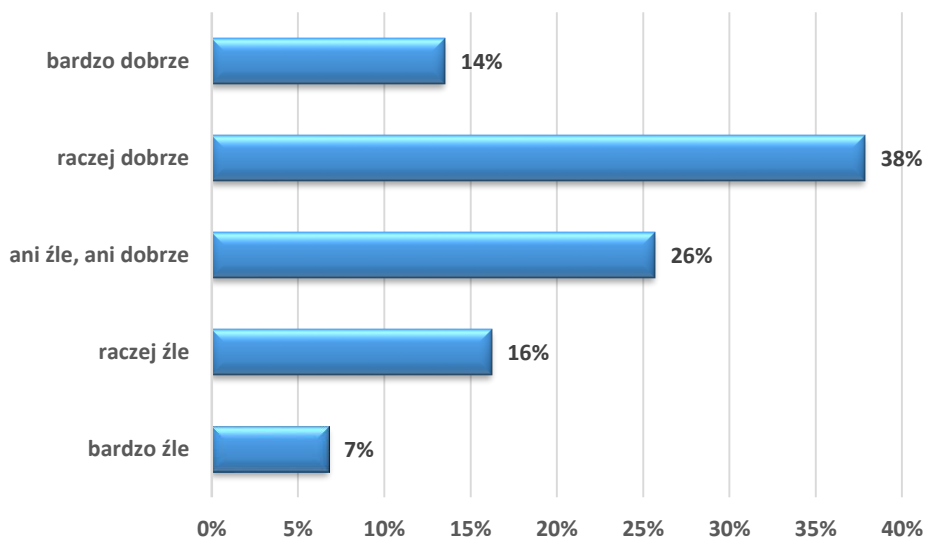
b) zakres specjalistycznej wiedzy teoretycznej

Wykres 2.4.6. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie specjalistycznej wiedzy teoretycznej.

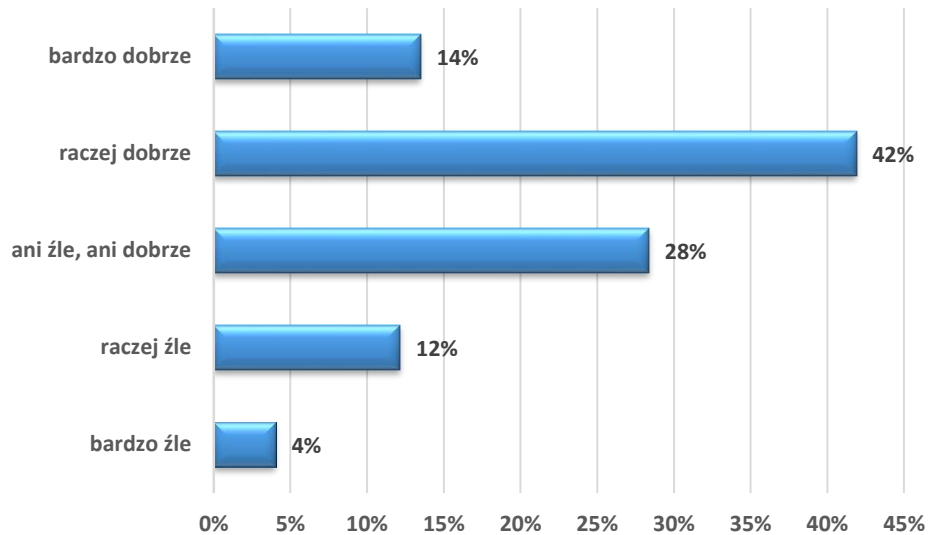
c) specjalistycznych umiejętności praktycznych/badawczych

Wykres 2.4.7. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie specjalistycznych umiejętności praktycznych/ badawczych.

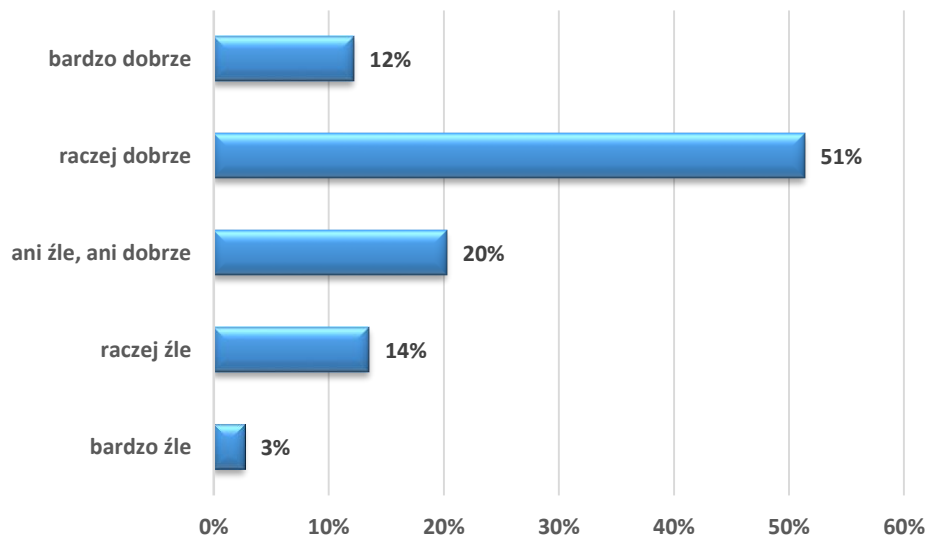
d) umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce

Wykres 2.4.8. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce.

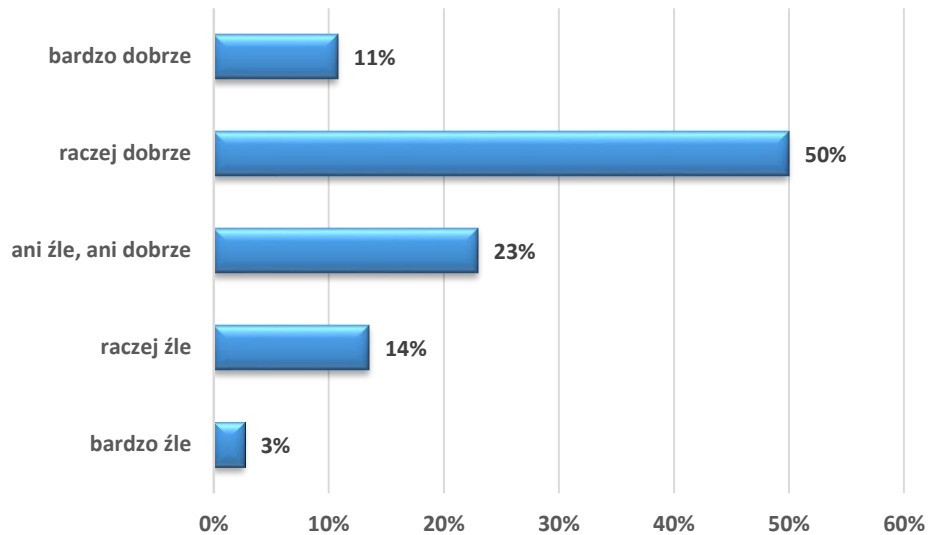
e) planowania i organizowania pracy własnej i zespołowej

Wykres 2.4.9. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie planowania i organizowania pracy własnej i zespołowej.

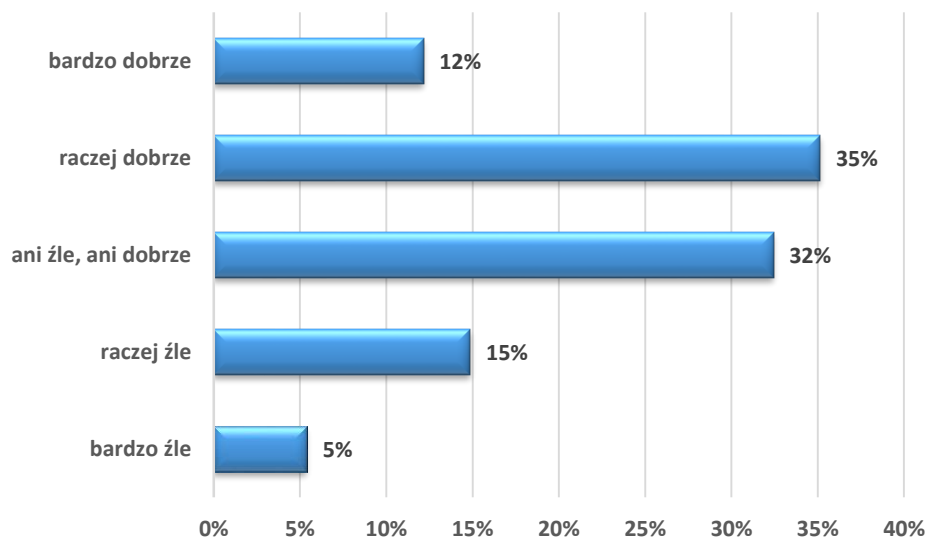
f) umiejętności rozwijania i doskonalenia własnego warsztatu pracy

Wykres 2.4.10. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie umiejętności rozwijania i doskonalenia własnego warsztatu pracy.

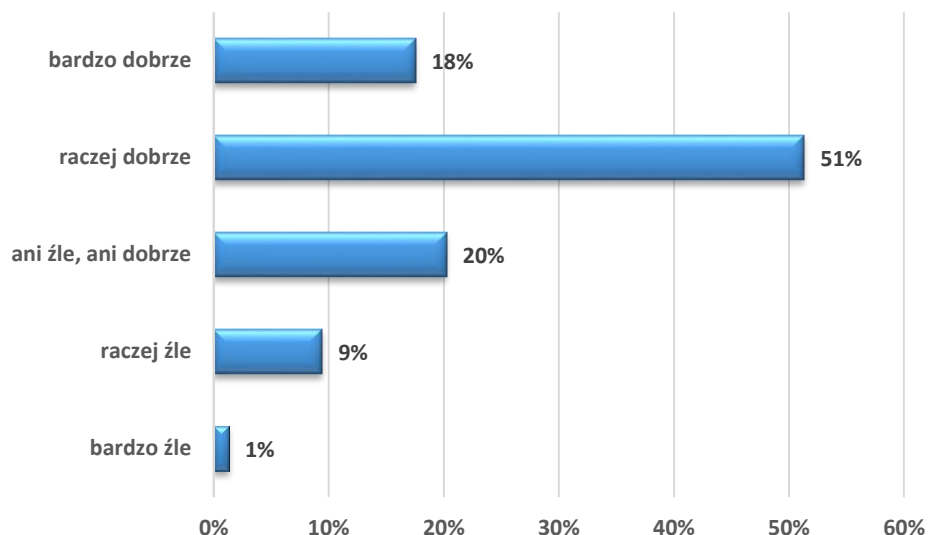
g) przygotowania do kreatywnego, samodzielnego działania

Wykres 2.4.11. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie przygotowania do kreatywnego, samodzielnego działania.

h) gotowości do komunikowania się i współpracy z otoczeniem

Wykres 2.4.12. Ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie komunikowania i współpracy z otoczeniem.

Podsumowując dane liczbowe dotyczące pytania ankietowego nr 2 dotyczącego wyników uzyskanych w Collegium Medicum, zdecydowana większość studentów oceniła swój stopień opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych po zakończonym cyklu studiów na raczej dobrze i bardzo dobrze. Szczegółowe wyniki rozłożyły się w następujący sposób:

- odpowiedzi „**bardzo dobrze**” zaznaczyło od 9% do 18% ogółu badanych, przy czym:
 - najwyższy wynik dotyczył kryterium h) tj. *oceny stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie komunikowania i współpracy z otoczeniem*;
 - najniższy wynik w tym przedziale dotyczył kryterium a) tj. *oceny stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie wiedzy ogólnej związanej ze studiowanym kierunkiem*;
- odpowiedzi „**raczej dobrze**” w podpunktach tego pytania były wśród respondentów CM najczęściej wybieranymi odpowiedziami i zawierały się w przedziale od 35% do aż 61% ogółu badanych, przy czym najwyższe wyniki (czyli nie mniej niż 50%) uzyskały kryteria dotyczące oceny stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie:
 - *wiedzy ogólnej związanej ze studiowanym kierunkiem* (kryterium a);
 - *specjalistycznej wiedzy teoretycznej* (kryterium b);
 - *planowania i organizowania pracy własnej i zespołowej* (kryterium e);
 - *umiejętności rozwijania i doskonalenia własnego warsztatu pracy* (kryterium f);
 - *komunikowania i współpracy z otoczeniem* (kryterium h);
- odpowiedzi neutralne czyli opcja „**ani źle, ani dobrze**” zawierały się w przedziale od 14% do 32% (i były to odpowiednio kryteria wskazane w podpunkcie: b) tj. *ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie specjalistycznej*

wiedzy teoretycznej oraz 2g tj. ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie przygotowania do kreatywnego, samodzielnego działania);

- odpowiedzi „**raczej źle**” zawierały się w niskich przedziałach procentowych – od 6% (podpunkt 2a - ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie wiedzy ogólnej związanej ze studiowanym kierunkiem) do 16% (podpunkt 2b oraz 2c czyli odpowiednio: ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie specjalistycznej wiedzy teoretycznej oraz ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie specjalistycznych umiejętności praktycznych/badawczych);
- odpowiedzi „**bardzo źle**” to najrzadziej wybierane pojedyncze odpowiedzi wśród wszystkich dostępnych w tym pytaniu opcji, zawierały się w przedziale od 1% (podpunkt 2h - ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie komunikowania i współpracy z otoczeniem) do zaledwie 7% (podpunkt 2c ocena stopnia opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie specjalistycznych umiejętności praktycznych/badawczych).

Mając na uwadze powyższą analizę wyników otrzymanych dla pytania ankietowego nr 2, w którym respondenci oceniali stopień opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych pod kątem różnych aspektów, dla każdej ujętej w nim kategorii, studenci ostatniego semestru studiów w zdecydowanej większości zaznaczali odpowiedzi pozytywne. Natomiast, odpowiedzi jednoznacznie negatywne stanowiły zdecydowaną mniejszość.

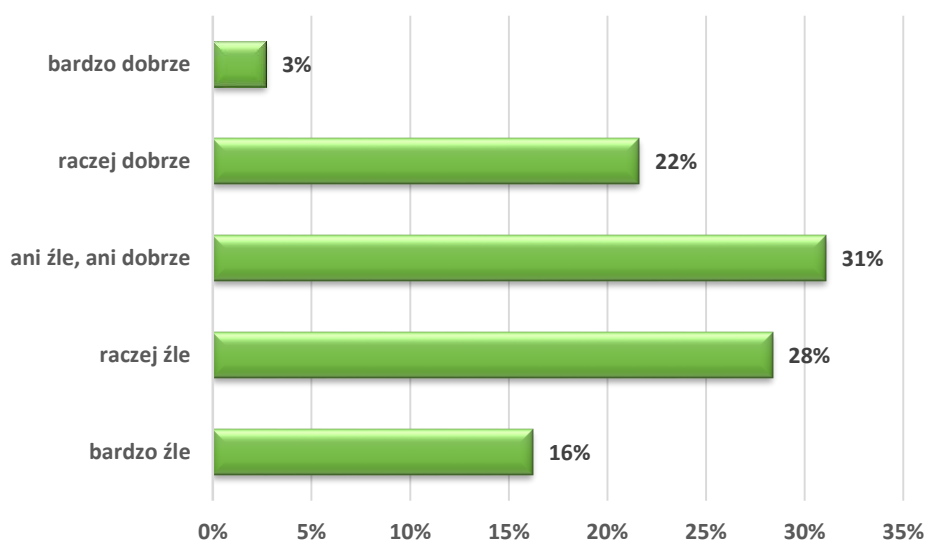
Pytanie 3

Jak Pan(i) ocenia poniższe aspekty studiowania?

Mając na uwadze szeroki zakres aspektów poddanych w tym pytaniu ocenie, dla każdego podpunktu zostały przedstawione wyniki w postaci danych liczbowych na wykresach kolumnowych, natomiast omówienie i podsumowanie otrzymanych wyników znajduje się na końcu punktu.

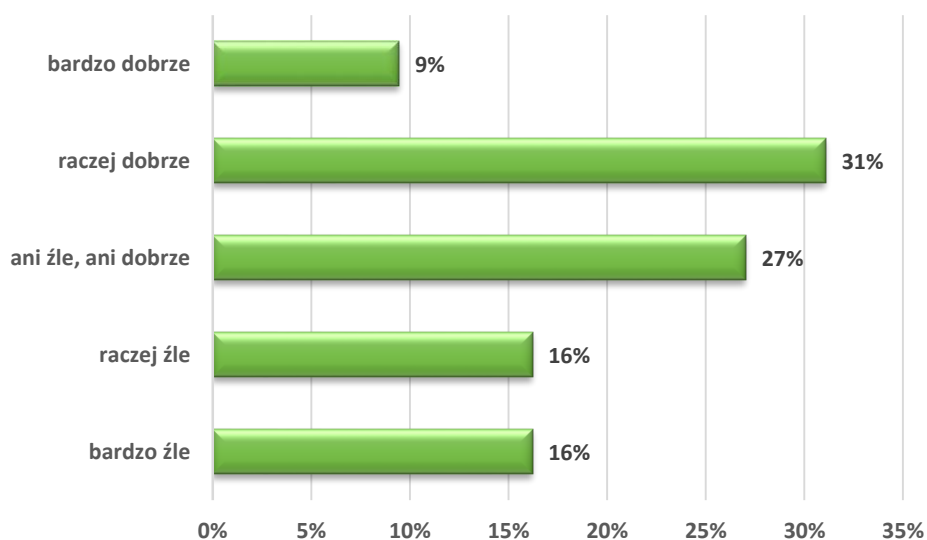
a) organizacja zajęć dydaktycznych

Wykres 2.4.13. Ocena studiów pod względem organizacji zajęć dydaktycznych.

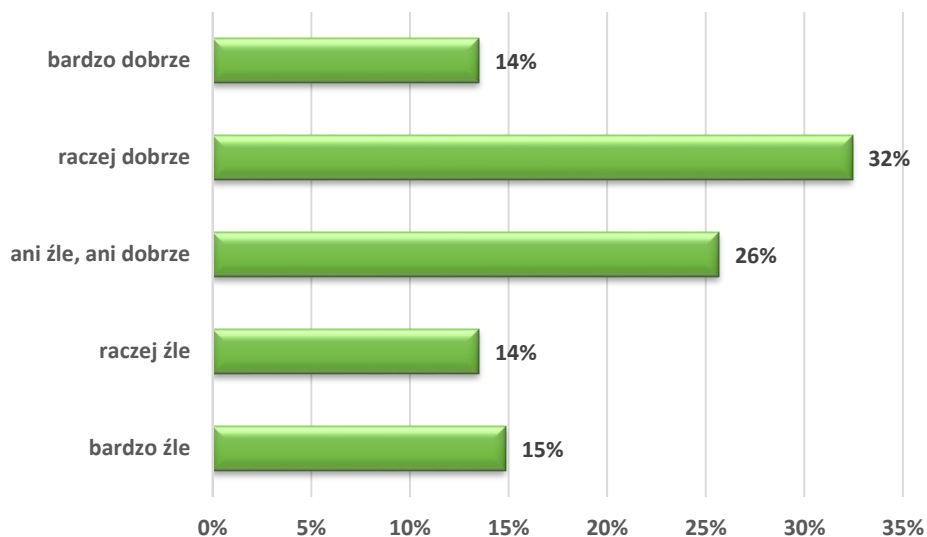
b) oferta zajęć do wyboru

Wykres 2.4.14. Ocena studiów pod względem oferty zajęć do wyboru.

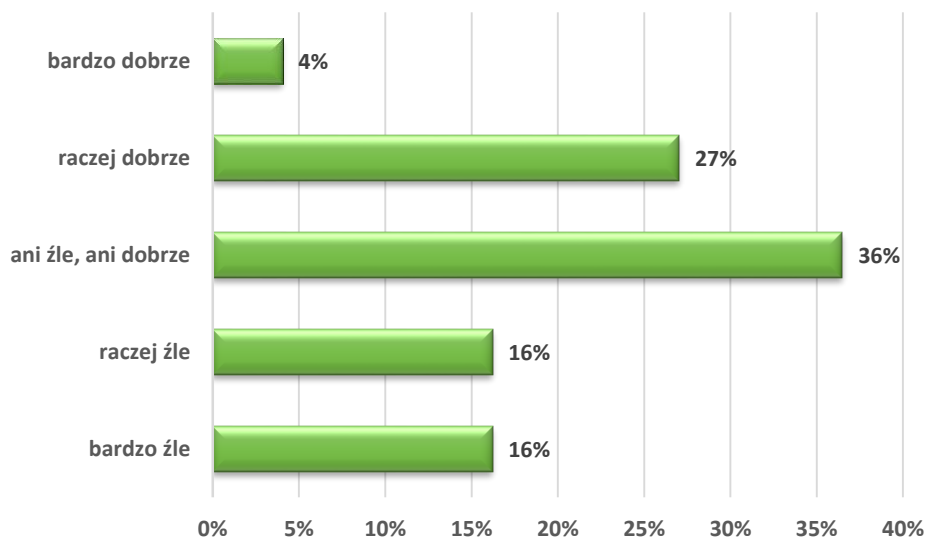
c) sposób organizacji praktyk zawodowych

Wykres 2.4.15. Ocena studiów pod względem sposobu organizacji praktyk zawodowych.

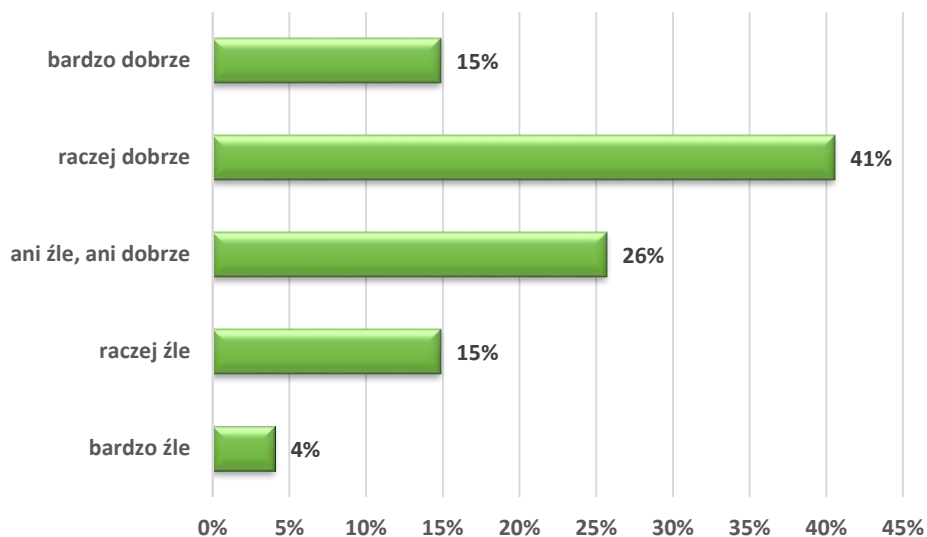
d) dostępność informacji dla studentów

Wykres 2.4.16. Ocena studiów pod względem dostępności informacji dla studentów.

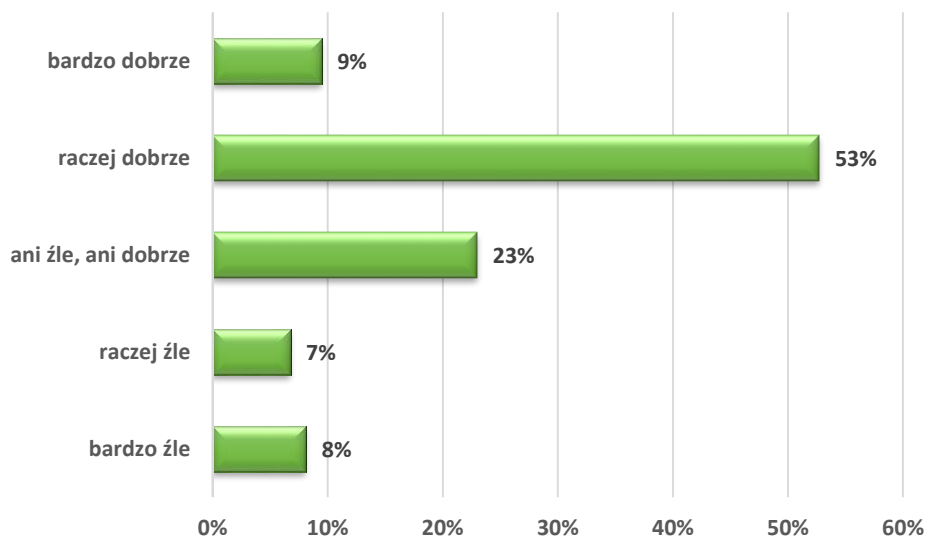
e) baza materialna uczelni (wyposażenie sal dydaktycznych)

Wykres 2.4.17. Ocena studiów pod względem bazy materialnej uczelni (wyposażenie sal dydaktycznych).

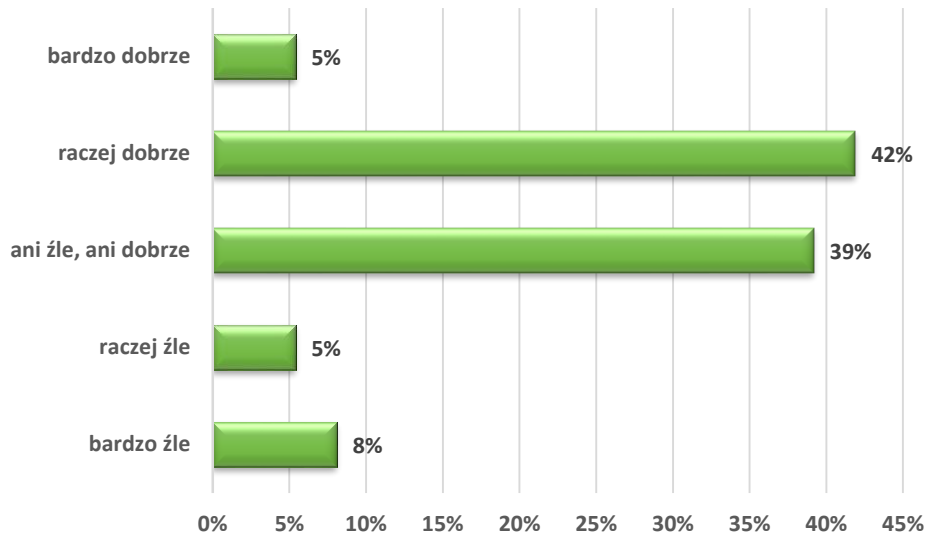
f) warunki socjalno-bytowe zapewniane w trakcie studiów

Wykres 2.4.18. Ocena studiów pod względem warunków socjalno – bytowych zapewnionych w trakcie studiów.

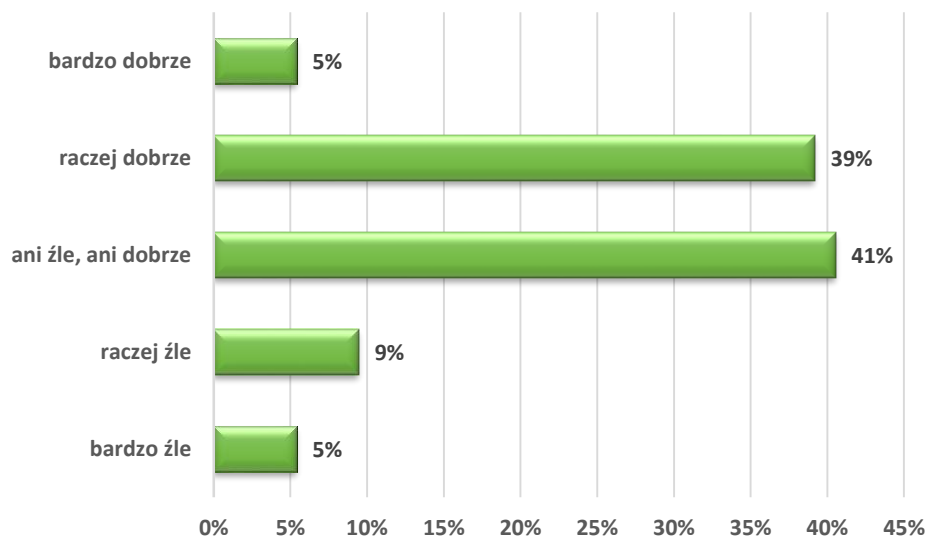
g) warunki stworzone w uczelni dla wspierania rozwoju naukowego lub artystycznego

Wykres 2.4.19. Ocena studiów pod względem warunków stworzonych w uczelni dla wspierania rozwoju naukowego lub artystycznego.

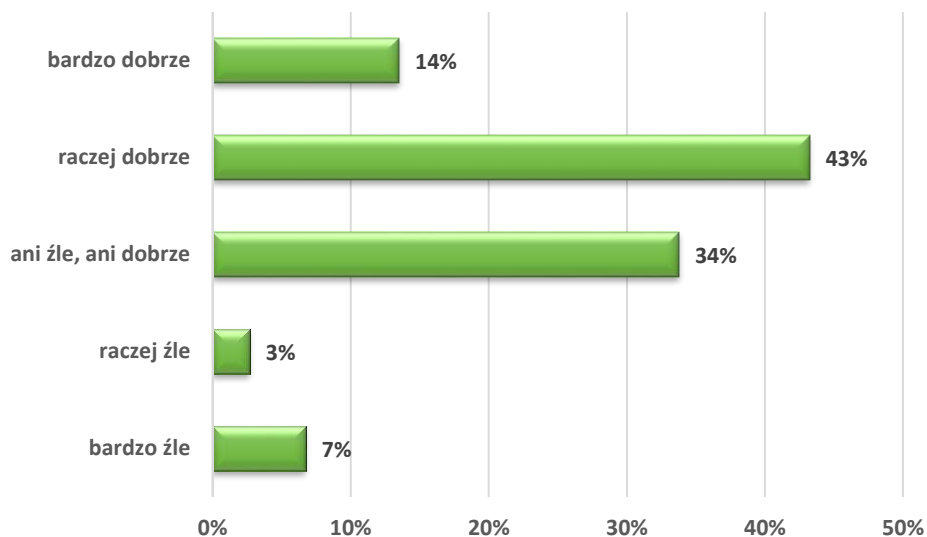
h) warunki stworzone w uczelni wspierające aktywność kulturalną i społeczną

Wykres 2.4.20. Ocena studiów pod względem warunków stworzonych w uczelni wspierających aktywność kulturalną i społeczną.

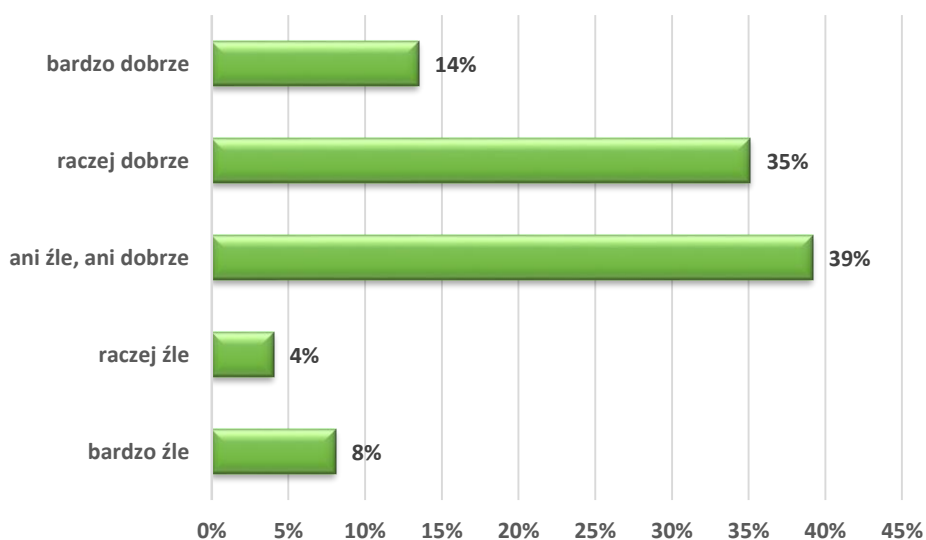
i) warunki stworzone w uczelni dla wspierania rozwoju sportowego

Wykres 2.4.21. Ocena studiów pod względem warunków stworzonych w uczelni dla wspierania rozwoju sportowego.

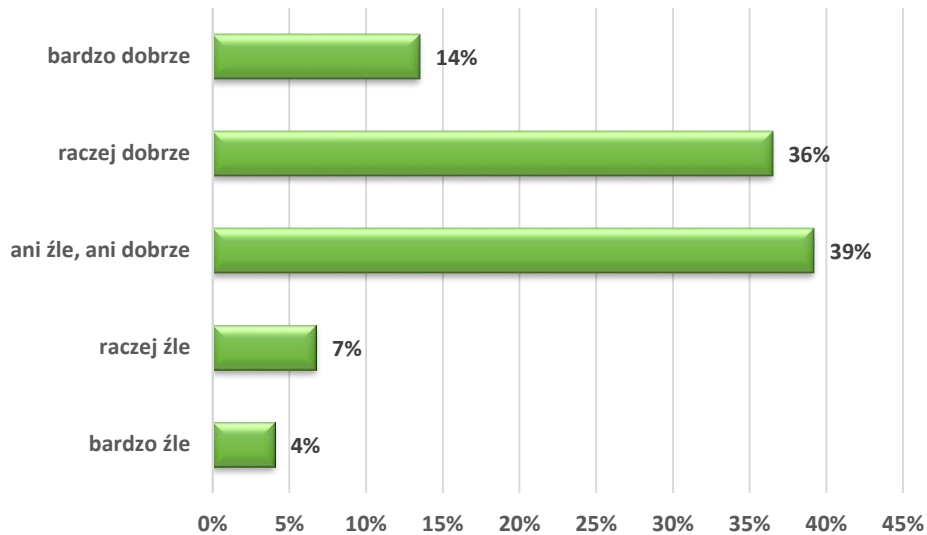
j) dostosowanie uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich wsparcie w procesie kształcenia

Wykres 2.4.22. Ocena studiów pod względem dostosowania uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich wsparcie w procesie kształcenia.

k) warunki stworzone w uczelni sprzyjające rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, przeciwdziałaniu dyskryminacji i zachowaniom przemocowym

Wykres 2.4.23. Ocena studiów pod względem warunków stworzonych w uczelni sprzyjających rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, przeciwdziałaniu dyskryminacji i zachowaniom przemocowym.

Podsumowując dane liczbowe dotyczące pytania ankietowego nr 3 dotyczącego wyników uzyskanych w Collegium Medicum, większość studentów oceniła wskazane w tym pytaniu aspekty studiowania na raczej dobrze i bardzo dobrze. Szczegółowe wyniki rozłożyły się w następujący sposób:

- odpowiedzi „**bardzo dobrze**” zaznaczyło od 3% do 15% ogółu badanych, przy czym:
 - najwyższy wynik dotyczył kryterium e) tj. *bazy materialnej uczelni*;
 - najniższy wynik w tym przedziale dotyczył kryterium a) tj. *organizacji zajęć dydaktycznych*;
- odpowiedzi „**raczej dobrze**” w podpunktach tego pytania były wśród respondentów CM najczęściej wybieranymi odpowiedziami i zawierały się w przedziale od 22% do aż 53% ogółu badanych, przy czym najwyższe wyniki (czyli nie mniej niż 40%) uzyskały następujące aspekty studiowania:
 - *baza materialna uczelni (wyposażenie sal dydaktycznych)* (kryterium e);
 - *warunki socjalno – bytowe zapewniane w trakcie studiów* (kryterium f);
 - *warunki stworzone w uczelni dla wspierania rozwoju naukowego lub artystycznego* (kryterium g);
 - *warunki stworzone w uczelni dla wspierania rozwoju sportowego* (kryterium i);
- odpowiedzi neutralne czyli opcja „**ani źle, ani dobrze**” zawierały się w przedziale od 23% do 41% (i były to odpowiednio kryteria wskazane w podpunkcie: f oraz h). Największa grupa „niezdecydowanych” w tym pytaniu ankietowym pojawiła się przy warunkach stworzonych w uczelni wspierających aktywność kulturalną i społeczną;

- odpowiedzi „**raczej źle**” zawierały się w niskich przedziałach procentowych – od 3% (podpunkt 3i - *warunki stworzone w uczelni dla wspierania rozwoju sportowego*) do 16% (kryteria wskazane w podpunkcie b oraz d). Wyjątek stanowi 28% dla kryterium wskazanego w podpunkcie 3a - *organizacja zajęć dydaktycznych*;
- odpowiedzi „**bardzo źle**” to najrzadziej wybierane odpowiedzi wśród wszystkich dostępnych w tym pytaniu aspektów, zawierały się w przedziale od 4% do 16%.

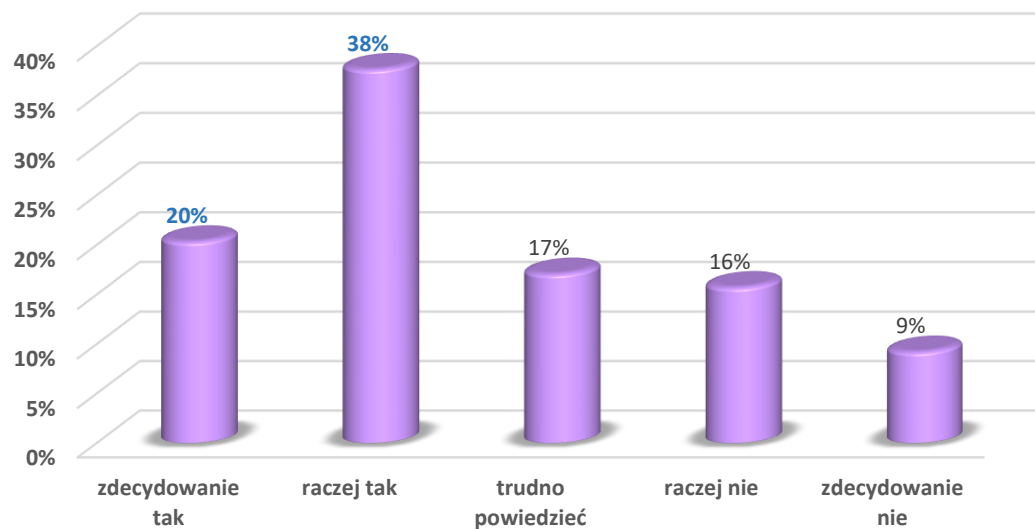
Mając na uwadze powyższą analizę wyników otrzymanych dla pytania ankietowego nr 3, w którym respondenci oceniali różne aspekty studiowania w Collegium Medicum UJK, dla każdej ujętej w nim kategorii, studenci ostatniego semestru studiów w zdecydowanej większości zaznaczali odpowiedzi pozytywne. Natomiast, odpowiedzi jednoznacznie negatywne stanowiły mniejszość.

Pytanie 4

Czy wybrany przez Pana(ią) kierunek studiów spełnił Pana(i) oczekiwania?

W odpowiedzi na pytanie czy wybrany kierunek spełnił oczekiwania - 38% wszystkich respondentów Collegium Medicum wskazało odpowiedź „raczej tak” a 20% odpowiedź „zdecydowanie tak”, a tym samym pozytywne wskazania zaznaczyło prawie 60% ankietowanych. Pod względem kierunków przeważali tutaj studenci *pielęgniarstwa* i *położnictwa*. Kolejno, 17% ankietowanych wybrało opcję „trudno powiedzieć” a same głosy rozłożyły się po równo na wszystkie kierunki studiów w CM. Po stronie opcji negatywnych: 16% studentów zaznaczyło odpowiedź „raczej nie” a 9% „zdecydowanie nie”. Jeżeli chodzi o formę studiów, to rozłożenie ocen wśród studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pokrywa się, tj. w obu grupach najwięcej wskazań otrzymała opcja „raczej tak”. Biorąc pod uwagę poziom studiów, zaznaczane odpowiedzi wśród studentów I i II stopnia również są zbieżne.

Wykres 2.4.24. Ocena studentów ostatniego semestru studiów Collegium Medicum czy wybrany kierunek spełnił ich oczekiwania.

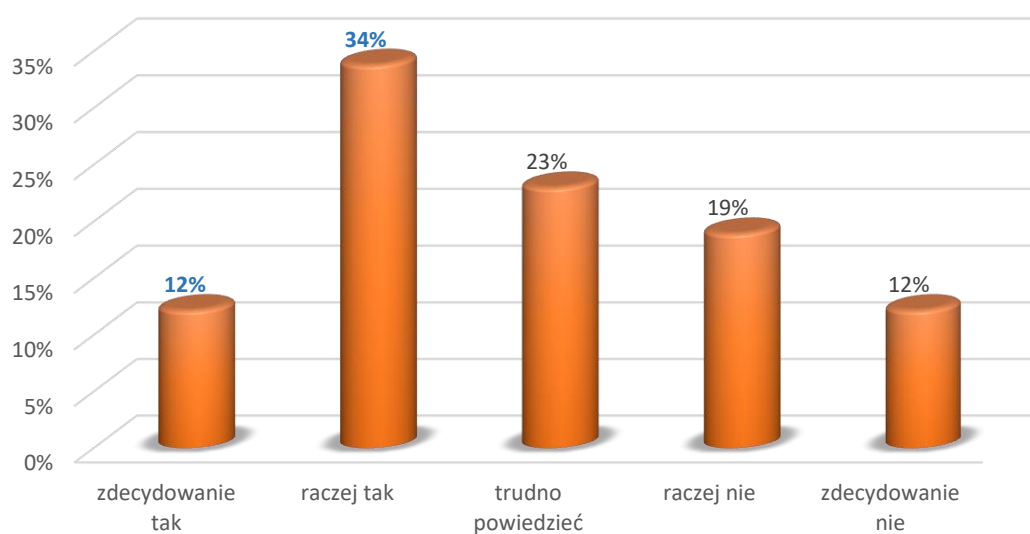

Pytanie 5

Czy poleciliby Pan(i) innym osobom studiowanie na naszej uczelni?

W odpowiedzi na pytanie czy poleciliby innym osobom studiowanie na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach - 34% wszystkich respondentów wskazała odpowiedź „raczej tak” a 12% odpowiedź „zdecydowanie tak”, czyli w sumie prawie połowa ankietowanych. Przeważali tutaj studenci kierunków: *pielęgniarstwo, położnictwo oraz ratownictwo medyczne*. 23% ankietowanych wybrało neutralną opcję „trudno powiedzieć”. Natomiast, w przypadku opcji negatywnych: 19% studentów zaznaczyło odpowiedź „raczej nie” a 12% „zdecydowanie nie”. W odpowiedziach negatywnych kierunki w ramach Collegium Medicum rozłożyły się równomiernie, bez zdecydowanej przewagi jednego z nich. Biorąc pod uwagę poziom studiów, zaznaczane odpowiedzi wśród studentów I i II stopnia są zbieżne. Jeżeli chodzi o formę studiów, to wśród studentów studiów stacjonarnych przeważała odpowiedź „raczej tak” a w przypadku studiów niestacjonarnych „trudno powiedzieć”.

Wykres 2.4.25. Ocena studentów ostatniego semestru studiów Collegium Medicum czy poleciliby innym osobom studiowanie na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach.

4. Podsumowanie wyników ankiety dla Collegium Medicum

- Ankieta dotycząca opinii studenta ostatniego semestru studiów na temat jakości kształcenia wypełniona została przez 74 respondentów Collegium Medicum. Wśród wszystkich wypełniających ankietę prawie trzy czwarte ogółu stanowili studenci ostatniego semestru studiów I stopnia - 73%, natomiast pozostałe 27% studenci studiów II stopnia. Pod względem formy studiów, przeważali studenci studiów stacjonarnych. Pod kątem ilości uzyskanych ankiet w podziale na kierunki prowadzone na CM, największa liczba wypełnionych ankiet pochodziła z kierunków: *pielęgniarstwo* i *kosmetologia* a najmniej z kierunków: *zdrowie publiczne* i *wychowanie fizyczne*.
- Warto podkreślić, iż ogólny poziom zajęć dydaktycznych został oceniony przez studentów CM, którzy zdecydowali się wypełnić ankietę, bardzo pozytywnie. Zdecydowana większość z nich oceniła swój stopień opanowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na „bardzo dobrze” oraz „raczej dobrze”. Dotyczy to zwłaszcza takich aspektów, jak: wiedza ogólna i specjalistyczna związana ze studiowanym kierunkiem, planowanie i organizowanie pracy własnej i zespołowej, umiejętność rozwijania i doskonalenia własnego warsztatu pracy a także komunikowania i współpracy z otoczeniem.
- Ponadto, wysoko ocenione zostały przez studentów takie elementy studiowania jak: baza materialna uczelni (wyposażenie sal dydaktycznych), warunki socjalno – bytowe zapewniane w trakcie studiów, warunki stworzone w uczelni dla wspierania rozwoju naukowego a także warunki stworzone w uczelni dla wspierania rozwoju sportowego.

- Część jakościowa badania (wypowiedzi ujęte przez absolwentów w rubrykach „*Uwagi i refleksje*” na pytania otwarte ankiety, stanowiąca około 15% ogółu respondentów CM) pokazała, że pewne rozczarowanie studentów studiami ma miejsce wtedy, gdy stykają się z problemami dotyczącymi: organizacji zajęć, organizacji praktyk, wyboru specjalności czy niedostatecznej ilości zajęć praktycznych na danym kierunku. Warto tutaj również dodać, że zajęcia na ostatnim semestrze studiów realizowane były głównie w formie zdalnej, co niewątpliwie wpłynęło na ocenę studentów. Natomiast, pojawiały się także pozytywne komentarze dotyczące atmosfery panującej na uczelni, pochwał pod kierunkiem kadry dydaktycznej oraz samego studiowania jako ciekawego doświadczenia życiowego, które absolwenci UJK poleciliby swoim znajomym.
- W ogólnym zarysie studia na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach spełniły oczekiwania studentów Collegium Medicum a uzyskane wyniki były zbieżne dla wszystkich respondentów, bez względu na formę i poziom studiów. Ponadto, ponad połowa ankietowanych poleciłaby studiowanie na uczelni innym osobom.